

**Rapport monitoring uitvoeringscontract
gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied
2001 – 2002**

27 augustus 2004

1. Inleiding

In 1999 is tussen het Rijk (de ministeries van VROM, LNV en V&W) en de gezamenlijke provincies, vertegenwoordigd door het IPO, het sturingsmodel landelijk gebied afgesproken. Dit model behelst een aantal afspraken over taken, rollen en bevoegdheden van Rijk en provincies in de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied. Het sturingsmodel kan worden beschouwd als een logisch vervolg op de Decentralisatie-impuls van 1994 waarbij uitvoerende taken betreffende landinrichting, grondverwerving en (natuur)beheer werden gedecentraliseerd.

De belangrijkste kenmerken van het sturingsmodel zijn sturing op hoofdlijnen door het Rijk, een centrale regierol van de provincies en een beleidsneutrale uitvoering door de Dienst Landelijk Gebied (DLG). De regierol van de provincies betreft met name de programmering in de jaarlijkse provinciale uitvoeringsprogramma's landelijk gebied (PUP's), verslaglegging en aansturing van de uitvoering. Afspraken over doelen, middelen en prestaties worden vastgelegd in een bestuursovereenkomst (BO) en een jaarlijks af te sluiten uitvoeringscontract gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied (UC). De eerste bestuursovereenkomst is afgesloten in december 2000 voor de periode 2001-2004. Daarna is er nog een BO getekend voor de periode 2002-2005. Uitvoeringscontracten, waaronder aparte voor de SGB, zijn afgesloten in 2001 (periode 2001-2004) en 2002 (periode 2002-2005).

Onderdeel van het sturingsmodel is dat de provincies zich verantwoordelijk maken over de door hen verrichte prestaties. Deze verantwoording is van belang voor de verantwoording richting Tweede Kamer en Provinciale Staten.

In dit rapport verantwoorden de provincies zich aan het Rijk door op op hoofdlijnen weer te geven welke prestaties de provincies hebben geboekt. De monitor is gemaakt door een projectgroep waarin de provincies, het RIVM en de DLG zitting hadden. De (tussen)resultaten zijn ambtelijk besproken met de ministeries van VROM en LNV.

Het rapport is als volgt opgebouwd. In paragraaf 2 worden de uitgangspunten voor de verslaglegging van de prestaties aangegeven. Paragraaf 3 is de kern van het rapport. Hier worden de prestaties over 2001 en 2002 samen weergegeven in een tabel met de hoofdconclusies voor de verschillende onderdelen. In paragraaf 4 tenslotte worden, op basis van de opgedane ervaring met het uitvoeren van deze monitor, enige waarnemingen opgesomd en daarop gebaseerde aanbevelingen geformuleerd.

2. Rapportage monitoring UC: uitgangspunten verslaglegging

In het UC 2001 is afgesproken dat de verantwoording over de prestaties in de SGB-gebieden wordt meegenomen bij de verantwoording over het uitvoeringscontract 2002-2005. Dit betekent dat in 2003 de eerste prestatieverantwoording zal plaatsvinden. In opdracht van het Directeuren Overleg (DO, een overleg tussen IPO, LNV en VROM) is de projectgroep Monitoring UC ingesteld om op basis van de hiervoor geschatte gezamenlijk afspraken en uitgangspunten te komen tot een concrete invulling en uitwerking van de monitor en de daarmee verkregen resultaten te presenteren.

In het UC 2002-2005 is in art. 15 aangaande monitoring het volgende opgenomen:

- de provincies nemen in 2002 de uitvoering van de monitoring ter hand en geven deze organisatorisch vorm;
- de monitor wordt beperkt tot de prestatie-monitor en de nulmeting voor de effect-monitor. Voor de nulmeting t.b.v. van een (in de tijd gefaseerde) effect-monitor wordt zoveel mogelijk meegelift met rapportages van het natuurplanbureau, het RIVM en de MWLN-monitor van de provincies; Dit mede gelet op het beheersen van de kosten en het doel dat wordt nagestreefd.
- de monitorformat wordt na 1 juni zonodig aangepast aan de gemaakte afspraken op landelijk niveau, zoals bedoeld onder art. 14, lid d en f (na ondertekening van het SGB-contract en publicatie subsidieplafonds in de Staatscourant).

Op basis van deze bestuurlijke afspraken is, door de gezamenlijke partijen, een monitoringsprotocol opgesteld en vastgesteld door het DO op 14 december 2001.

Op basis van de opdracht die aan het IPO is gegeven heeft de projectgroep monitoring alle doelen van het Uitvoeringscontract 2001 en 2002-2005 onder de loupe genomen en onderzocht of voor de weergave van de prestatie en de toestandsbeschrijving een indicator gevonden kon worden. Het resultaat daarvan is neergelegd in bijlage 1. Op basis van deze tabel is de feitelijke meting verricht. In enkele andere gevallen bleek de gevraagde informatie niet of nog niet beschikbaar te zijn en konden indicatoren (nog) niet worden bepaald. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen. Waar dit het geval is, is aangegeven wanneer en onder welke voorwaarden en/of kosten deze informatie alsnog beschikbaar kan komen.

3. Prestaties per doel.

Het volgende overzicht toont de kwalitatieve en kwantitatieve beleidsdoelstellingen voor de periode 2002-2005 en de gerealiseerde prestaties in het jaar 2002 voor verwerving en inrichting.

De hoofdconclusies luiden per onderdeel:

- A. Het onderdeel SGB van het uitvoeringscontract voor 2002 is op juni 2002 ingevuld en het hiervoor benodigde budget is in september 2002 gepubliceerd. Als gevolg van deze vertraging is de uitvoering van de SGB pas in september 2002 op gang gekomen. De projecten met de daaraan gekoppelde prestaties werden vanaf september bij DLG ingediend en door DLG beoordeeld. De eerste beschikkingen zijn door DLG in oktober/november afgegeven. Hierdoor kunnen voor de SGB in 2002 nog geen prestaties worden opgetekend.
- B. Voor de doelen aangaande Natuur: verwerving EHS (15.396 ha) en inrichting EHS (17.600 ha) is circa 2000 ha gerealiseerd op beide onderdelen.
- C. Voor het onderdeel Bos en landschap zijn de eerste bescheiden resultaten aangegeven (zie tabel).
- D. Recreatie en wonen: zie tabel voor de resultaten.
- E. Landbouw: zie tabel.
- F. Aangaande landinrichting is het beeld van de behaalde prestaties redelijk positief in relatie tot de gestelde doelen (zie toelichting en cijfers onder paragraaf 3.1).

Overzicht prestaties 2002

Doelen kwalitatief	Doelen kwantitatief			Prestaties 2002	
	Uitvoeringscontract 2002-2005			Verwerving	inrichting
	ha	Km	aantal		
SGB					
Natuur terrestrisch	(1)	(1)	(1)		
Natuur aquatisch	(1)	(1)	(1)		
Bos en landschap	(1)	(1)	(1)		
Recreatie en wonen	(1)	(1)	(1)		
Landbouw	(1)	(1)	(1)		

Natuur					
Reservaten <i>verwerving</i> (2018)	(2)			2.346	
Reservaten <i>inrichting</i> (2018)	(2)				427
Natuurontwikkeling <i>verwerving</i>	(2)			2.137	
Natuurontwikkeling <i>inrichting</i>	(2)				440
Nieuwe natuur <i>verwerving</i>				255	
Nieuwe natuur <i>inrichting</i>					191
Bestaande natuur <i>verwerving</i>	1.746			2.109	
Bestaande natuur <i>inpassing</i>					0
Robuuste verbindingen <i>verwerving</i> (2020)	(2)			-23	
Robuuste verbindingen <i>inrichting</i> (2020)	(2)				
Natte natuur <i>verwerving</i>					
Natte natuur <i>inrichting</i>					52
Soortenbeleid					
Vrijwillig Landschapsbeheer					
Vrijwillig Weidevogelbeheer	20.000				
Natuurbeschermingswet					
Bos en landschap					
Bosuitbreidingslocaties in landinrichting <i>verwerving</i> (2010)	145			5	
Bosuitbreidingslocaties <i>inrichting</i> (2010)	700				17
Kwaliteitsimpuls landschap <i>verwerving</i> (2020)	900			1	
Kwaliteitsimpuls landschap <i>inrichting</i> (2020)	2.400				
Overig bos en landschap in landinrichting <i>Verwerving</i>				43	
Overig bos en landschap <i>inrichting</i>					209
Groene verbindingen <i>verwerving</i>				62	
Groene verbindingen <i>inrichting</i>	100				5
Groene lijnelementen landschap <i>verwerving</i>					
Groene lijnelementen landschap <i>inrichting</i>					40 km
Blauwe lijnelementen landschap <i>inrichting</i>					46 km
Ecologische verbindingzones <i>verwerving</i>				143	
Ecologische verbindingzones <i>inrichting</i>					67
Recreatie en wonen					
Recreatiebos <i>verwerving</i>	(3)			131	
Recreatiebos <i>inrichting</i>	1.800				157
Staatsbos <i>verwerving</i>	(3)			65	
Staatsbos <i>inrichting</i>	700				37
Recreatiegebieden <i>verwerving</i>				105	
Recreatiegebieden <i>inrichting</i>					9

Recreatiepaden <i>inrichting</i>				41 km
Landbouw				
Kavelruil				9.046
Landbouwkundige structuur <i>verwerving</i>			266	
Landbouwkundige structuur <i>inrichting</i>				0
Ruimtelijke structuur <i>verwerving</i>			633	
Ruimtelijke structuur <i>inrichting</i>				0
Toename areaal heringericht landbouwgebied (2018)	180.000			9.250
Overig				
Grondvoorraad <i>verwerving</i>	1.042		1.149	
Reconstructie (verwerving, inrichting, apparaatskosten)		6 (4)		6
Bodemsanering				
* sanering beleidsgronden LNV		26 (5)		
* sanering overige gronden		Wbb		

(1) *Het onderdeel SGB van het uitvoeringscontract voor 2002 is op juni 2002 ingevuld en het hiervoor benodigde budget is in september 2002 gepubliceerd. Als gevolg van deze vertraging is de uitvoering van de SGB pas in september 2002 op gang gekomen. De projecten met de daaraan gekoppelde prestaties werden vanaf september bij DLG ingediend en door DLG beoordeeld. De eerste beschikkingen zijn door DLG in oktober/november afgegeven. Hierdoor kunnen voor de SGB in 2002 nog geen prestaties worden opgetekend.*

(2) *Voor deze 4 doelen samen is de volgende afspraak gemaakt: verwerving EHS 15.396 ha en inrichting EHS 17.600 ha.*

(3) *Doel voor recreatie- en staatsbos: verwerving van 1.949 ha*

(4) *Het betreft hier pilotprojecten*

(5) *Aantal saneringslocaties*

3.1 Landinrichting

Het Uitvoeringscontract 2002-2005 betreft - waar het de doelen voor (land)inrichting aangaat - zowel het lopende programma (waarvoor voor 1 januari 2002 reeds verplichtingen waren aangegaan) als het nieuwe programma voor de periode 2002-2005 (opgenomen in de bijlage bij het Uitvoeringscontract). Beide, zowel het lopende als het nieuw afgesproken programma, leiden tot prestaties. De prestaties van 2002 zijn met name het resultaat van het lopende programma.

In 2002 zijn op grond van procesafspraken 14K uit het Uitvoeringscontract de nog te realiseren prestaties in het lopende landinrichtingsprogramma in beeld gebracht. Bij de uitvoering van deze afspraak is tussen IPO en het ministerie van LNV afgesproken dat daarbij wordt aangesloten op de VBTB-begroting. De onderverdeling en terminologie van de VBTB-systematiek zijn hier en daar afwijkend van de termen van het uitvoeringscontract. De verantwoording over het jaar 2002 is in VBTB-termen en sluit om die reden niet naadloos aan op de doel/middelentabel van het uitvoeringscontract. In aansluiting op het bovenstaande overzicht geeft onderstaande tabel een aanvulling.

Doel	Doelstelling 2005 (ha)	Prestaties 2002 (ha)
Strategische groenprojecten (SGP's)	Verwerving: 2.405 inrichting: 6.400	1.188 376
Nadere uitwerking rivierengebied	Verwerving: 1.268	223

(NURG)	Inrichting: 1.600	15
Bufferzones	Verwerving: 298	77 % v.d. einddoelstelling
VINAC strategisch groen	Verwerving: 800	37
Begrenzen EHS	20.300	12.240
Reservaten	Verwerving: 19.200 *	225

4. Waarnemingen en aanbevelingen over de uitvoering van de prestatie-monitor

Bij het verwerven van het materiaal om deze prestatie-monitor te kunnen maken, heeft de projectgroep een aantal waarnemingen gedaan die naar haar mening de uitvoering van de prestatie-monitor compliceren:

1. De doelen van het UC zijn niet SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch. Tijdgebonden) geformuleerd. Dit heeft veel problemen opgeleverd bij het bepalen van goed te monitoren indicatoren.
2. Gebleken is dat verschillende indicatoren voor een doel kunnen worden gebruikt. Daarnaast overlappen diverse doelen elkaar en kan dus één indicator voor deze doelen worden toegepast.
3. Een project of activiteit is soms onder meerdere doelen te plaatsen. Dit is niet overzichtelijk als het op meten aankomt. Zoals het systeem nu werkt wordt dan maar gekozen voor één doel.
4. Voor de prestatie-monitoring is het overgrote deel van de gegevens beschikbaar bij de DLG.
5. Effecten van generiek beleid en specifiek (gebiedsgericht) beleid zijn niet of nauwelijks van elkaar te scheiden.
6. Een directe relatie tussen de genomen maatregelen en de effecten ervan is veelal niet of nauwelijks te bepalen.

Op basis van bovengenoemde waarnemingen formuleert de projectgroep de volgende aanbevelingen, op basis waarin de komende rapportages aangepast kunnen worden en die als input kunnen dienen voor de ILG systematiek op dit gebied:

1. Streef naar minder doelen die wel SMART zijn geformuleerd.
2. Doelen moeten scherper worden geformuleerd dan nu in het UC is gebeurd.
3. Bij het bepalen van de doelen dient gelijktijdig de monitoring van die doelen te worden betrokken. Dit betekent concreet dat tegelijkertijd de indicatoren behorende bij die doelen moeten worden vastgesteld.
4. Beperk de monitoring van de doelen tot alleen het meten van prestaties (dus geen milieueffect).
5. In het kader van het nieuwe sturingsmodel en het Investeringsbudget Landelijk Gebied moeten SMART geformuleerde doelen worden opgenomen. Daarbij moeten gelijktijdig met het formuleren van de doelen de meetindicatoren bepaald worden. Deze rapportage kan daarvoor de basis vormen.

* van de lange termijn doelstelling van 100.000 ha wordt 19.200 ha door functiewijziging via de Regeling SN gerealiseerd. In 2002 is dat gebeurd voor 225 ha.

Bijlage 1

OVERZICHT VAN PRESTATIE- INDICATOREN EN INDICATOREN VOOR DE NULMETING

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
Natuur terrestrisch					
4.1.1	Afname areaal verdroogd gebied	ha uitgevoerde verdrogingsbestrijdingsprojecten met verdeling over klassen	Bron: provincie/DLG Bronhouder: provincie/DLG	ha verdroogd gebied en hydrologisch hersteld gebied met hoofd- of nevenfunctie natuur (kaartbeeld en aantallen)	Bron: provincies/DLG Bronhouder: RIZA (verdrogingskaart 2000)
4.1.2	Toename areaal met gewenste stikstofdepositie	stikstofemissiebeperking in kg/jr (binnen beïnvloedingsgebied rondom natuurgebied)	Bron: SGB-gebieden/provincie Bronhouder: provincie (op basis van projecten in de gebieden)	ha natuurgebied waar kritisch depositieniveau voor stikstof wordt overschreden (kaartbeeld en aantallen)	Bron: RIVM; berekening voor gewenste natuurdoeltypes op basis van LEI-gegevens Bronhouder: LEI
4.1.3	Toename areaal reductie bestrijdingsmiddelen	verbruiksbeperking bestrijdingsmiddelen in kg/jr (binnen beïnvloedingsgebied rondom natuurgebied)	Bron: SGB gebieden/provincie Bronhouder: provincie (op basis van projecten in de gebieden)	depositiekaarten bestrijdingsmiddel en op natuurgebieden (berekende en gemeten natte depositie in g/ha/jr)	Bron: Alterra Bronhouder: RIVM Rapportage op basis van verbruiksgegevens (o.a. ISBEST) en model voor situatie 1998. Basis zijn berekeningen van TNO.
4.1.4	Toename areaal waar verstoring van natuurgebieden door verkeer is verminderd	ha natuurgebied en/of km weg waar maatregelen zijn getroffen.	Bron: SGB-gebieden/provincie Bronhouder: Provincie (op basis van de projecten in de gebieden)	ha natuurgebied met geluidsbelasting > 40 dB(A)	Bron: RIVM Bronhouder: RIVM (kaart RIVM-rapport nr. 718401001/2002 'Geluidsbelasting in het landelijk gebied')

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
4.1.5	Toename areaal gewenste donkerte	ha met gerealiseerde donkerte en/of km waar maatregelen zijn getroffen.	Bron: SGB-gebieden/provincie Bronhouder: provincies (op basis van de projecten in de gebieden)	indicator nader te bepalen (voorbeeld: satellietbeeld 'lichtbronnen in de nacht' of berekende hemelhelderheid op basis van satellietbeelden)	Bron: RIVM, conceptrapport nu nog niet beschikbaar. RIVM is bezig een donkertekartering uit te voeren. Alterra kijkt naar de effecten van lichtoverlast. Deze metingen als nulsituatie gebruiken wanneer ze gereed zijn.
4.1.6	<i>Is vernummerd naar 4.1.4 en samengevoegd met oorspronkelijk 4.1.4. (toename areaal gewenst akoestische kwaliteit)</i>				
Natuur aquatisch					
4.1.7	Toename areaal oppervlaktewater met reductie van diffuse emissie van P en N	aantal/ha (aantal voor rioleringen, ha voor landbouwbedrijven). Plus reductie N- en P-belasting	Bron: provincies (op basis van projecten in de gebieden). Bronhouder: DLG/provincie	Kaartbeelden met zomergemiddelde P- en N-concentratie (mg/l) in sloten en daarvan afgeleide arealen Kaartbeelden met jaargemiddelde N- en P-concentraties (mg/l) in hoofd- en zijbeken en daarvan afgeleide arealen Effectindicator: kaartbeeld 'kroosbedekking in sloten' Bronindicator: kaartbeelden N- en P-concentratie in het naar het regionale oppervlaktewater afgevoerde water	Bron: regionale watersysteemrapportage Bronhouder: CIW/ UvW (jaarrapportage CIW voor 2001) Berekeningen door RIVM

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
4.1.8	Afname aantal ongezuiverde lozingen	aantal gesaneerde lozingen en overstorten in v.e. en bijbehorende afname emissies bestrijdingsmiddel en, N en P.	Bron: provincies (op basis van projecten in de gebieden). Bronhouder: DLG/provincie	Voor N en P de kaartbeelden van 4.1.7. Voor bestrijdingsmiddel en kaartbeelden met meetpunten en gemeten concentraties (CLM-atlas). (tweede helft 2003: berekende kaartbeelden als in 4.1.7)	Bron: RIVM-berekeningen CIW-database Bronhouder: CIW/ UvW (jaarrapportage CIW voor 2001); aantal ongezuiverde lozingen op 1-1-2001; rapportage van ISBEST
4.1.9	Toename areaal gesaneerde waterbodem	aantal m ³ gebaggerd slib in situ in oppervlaktewater met de functie natuur.	Bron: provincies, waterschappen (op basis van projecten in de gebieden). Bronhouder: provincie/waterschappen	ha gesaneerde waterbodem in oppervlaktewater met de functie natuur; stand nog te saneren hoeveelheid slib per klasse op 1-1-2001	Bron: provincies Bronhouder: provincies/waterschappen
4.1.10	Toename areaal herstelde fosfaatverzadigde gronden	zie 4.1.7	zie 4.1.7	zie 4.1.7	zie 4.1.7
4.1.11	Toename areaal natte verbindingzones en natuurvriendelijke oevers	ha (verbindingzones) en/of km natuurvriendelijke oevers	Bron: DLG/provincies. Bronhouder: DLG	ha verbindingzones en/of km natuurvriendelijke oevers.	Bron: DLG/provincies Bronhouder: DLG (gegevens DLG/provincies in 2001)
Bos en landschap					
4.2.1	Toename areaal behoud, herstel en ontwikkeling bos en landschap	ha waarop maatregelen zijn genomen om de landschapskwaliteit te herstellen/ontwikkelen.	Bron: DLG/provincies. Bronhouder: DLG /Provincies.	ha waarop maatregelen zijn genomen om de landschapskwaliteit te ontwikkelen/herstellen.	Bron: DLG/provincies Bronhouder: DLG/provincies (gegevens DLG/provincies per 2001)

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
4.2.2	Toename areaal behoud, herstel en ontwikkeling cultuur-historische en archeologische waarden	ha oppervlakte en/of aantallen archeologische en cultuurhistorische waarden die zijn hersteld, beschermd of ontwikkeld	Bron: Provincies/Alterra Bronhouder: ROB/info via ROB m.b.v. systeem BORIS	ha oppervlakte en/of aantallen archeologische en cultuurhistorische waarden die zijn hersteld, beschermd of ontwikkeld.	Bron: provincies/Alterra Bronhouder: ROB/info via ROB m.b.v. systeem BORIS (gegevens DLG/provincies per 2001)
4.2.3	Toename toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied (inclusief landbouw)	ha gerealiseerde ontsluiting en/of km gerealiseerd recreatie(fiets)pad	Bron: gebieden Bronhouder: provincies en DLG (op basis van projecten in gebieden)	ha gerealiseerde ontsluiting en/of km gerealiseerd recreatie(fiets)pad.	Bron: gebieden/provincies Bronhouder: provincie/DLG (bestaande gebiedssituatie per 1-1-2001 (gebiedsplan))
Recreatie en wonen					
4.3.1	Toename areaal recreatie/woongebied met gewenste akoestische kwaliteit	ha met gerealiseerde geluidbelasting in recreatie- en woongebieden (in dB(A) en/of km weg met genomen maatregelen	zie 4.1.4	ha woon- en recreatiegebied met geluidsbelasting > 40 dB(A) en kaartbeeld	Bron: RIVM-berekeningen Bronhouder: RIVM
4.3.2	Toename areaal recreatie/woongebied met gewenste donkerte	ha met gerealiseerde donkerte en/of km waar maatregelen getroffen zijn	zie 4.1.5	zie 4.1.5	zie 4.1.5

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
4.3.3	Toename areaal recreatie/woongebied met gewenst geurniveau	aantal gesaneerde geurbronnen en bijbehorende afname aantal gehinderden	Bron: gebieden/DLG provincies Bronhouder: RIVM/Alterra op basis van projecten in de gebieden	ha met overschrijding van de geurbelasting door (conventionele) stallen in gebieden met dag- en verblijfsrecreatie en voor de functies wonen, stedelijk gebied en dorpskernen	Bron: RIVM/Alterra Bronhouder: RIVM/Alterra Alterra-rapport 'Geurhinder agrarische bedrijven in landelijk gebied 2002'. Nulmeting 2000 (actuele geurbelasting) voor kwetsbare gebieden is beschikbaar
4.3.4	Toename areaal recreatie/woongebied waar verstoring door verkeer is teruggedrongen.	ha recreatie/woongebied met de gerealiseerde geluidsbelasting in dB(A) en/of km weg waar maatregelen zijn genomen en afname aantal gehinderden	zie 4.1.4	zie 4.3.1	zie 4.1.4
Landbouw					
4.4.1	Toename areaal verbrede landbouw	aantal landbouwbedrijven met nevenactiviteiten per gebied.	Bron: gebieden Bronhouder: DLG/provincies	percentage van het totaal aantal bedrijven in een gebied dat door verbreding een verhoging van het bedrijfsinkomen van minimaal 10% heeft gerealiseerd	Bron: LEI/CBS Bronhouder: LEI/CBS
4.4.2	Toename areaal toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied op landbouwgronden	<i>Is vervallen en samengevoegd met 4.2.3</i>			

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
4.4.3	Toename areaal waar gewenste waterhuishoudkundige situatie voor de landbouw is gerealiseerd	ha uitgevoerde projecten; op termijn de GGOR	Bron: gebieden/DLG Bronhouder: Provincies/DLG (op basis van projecten in de gebieden)	kan pas worden gedefinieerd na vaststelling van de GGOR; wordt per 1-1-2001 op nul gesteld	Bron: provincies/DLG Bronhouder: provincies/DLG
4.4.4	Toename areaal met verbeterd bodemleven	ha waarop maatregelen zijn getroffen.	Bron: gebieden Bronhouder: provincies/DLG (op basis van projecten in de gebieden)	'verbeterd bodemleven' is niet gedefinieerd; wordt per 1-1-2001 op nul gesteld	Bron: gebieden Bronhouder: provincies/DLG (op basis van projecten in gebieden).
Drinkwaterwinning					
4.5.1	Toename areaal freatisch grondwater met nitraatgehalte < 50 mg/l	ha in de intrekgebieden van grondwaterwinplaatsen waar maatregelen zijn genomen gericht op het terugdringen van N-gebruik in kg/jaar.	Bron: Gebieden/DLG Bronhouder: provincies/DLG (op basis van projecten in de gebieden)	ha grondwater-beschermingsgebied met een nitraatconcentratie van < 50 mg/l; landelijk beeld pompstations met nitraatconcentraties in het gewonnen ruwwater (REWAB-gegevens)	Bron: RIVM Bronhouder: RIVM, waterleidingbedrijven, VEWIN/KIWA RIVM-rapportage mestmeetnet
4.5.2	Toename areaal grond- en oppervlaktewater met concentratie bestrijdingsmiddelen < 0,1 µg/l	ha in de intrekgebieden van grondwaterwinplaatsen waar maatregelen genomen zijn gericht op het terugdringen van bestrijdingsmiddelen-gebruik in kg/jaar	Zie 4.5.1	Tabel met pompstations waar sprake is van normoverschrijding bestrijdingsmiddelen; Landelijk beeld pompstations met concentraties in het ruwwater	zie 4.5.1 (in de tweede helft van 2003 zijn ook areaalberekeningen mogelijk)
Inrichting EHS					
4.6.1	Reservaten	ha	Bedrijfssystemen DLG	*	DLG
4.6.2	Natuurontwikkeling	ha	zie 4.6.1	*	DLG

	Doel uit uitvoeringscontract (SGB/VBTB)	Prestatie-indicator	Bron en bronhouder prestatie	Indicator nulsituatie gerelateerd aan doel (peiljaar 2001)	Bron en bronhouder informatie nulsituatie
4.6.3	Robuuste verbindingen	ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.6.4	Ecologische verbindingzones	km	zie 4.6.1	*	DLG
4.6.5	Bestaande natuur (inpassing)	ha	zie 4.5.1	*	DLG
<i>Stedelijk groen</i>					
4.7.1	Recreatiebos	ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.7.2	Staatsbos	ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.7.3	Groene verbindingen	ha	zie 4.6.1	*	DLG
<i>Recreatie</i>					
4.8.1	Recreatiegebied	ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.8.2	Recreatiepaden	km	zie 4.6.1	*	DLG
<i>Landelijk natuurlijk</i>					
4.9.1	Bosuitbreiding	ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.9.2	Overig bos en landschap	ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.9.3	Groene lijnelementen	km	zie 4.6.1	*	DLG
4.9.4	Blauwe lijnelementen	Km	zie 4.6.1	*	DLG
<i>Gebiedenbeleid</i>					
4.10.1	Landbouw-Kundige structuur	Ha	zie 4.6.1	*	DLG
4.10.2	Ruimtelijke structuur	Ha	zie 4.6.1	*	DLG

* Indicatoren voor de doelen 4.6.1 t/m 4.10.2 zijn gebaseerd op de VBTB-systematiek. De resultaten geven inzicht in de doelen die met landinrichting en grondverwerving worden gerealiseerd (lopende plannen in uitvoering).

Bijlage 2 Afwijkingen tussen doelen en indicatoren.

Op basis van de voorstaande tabel is gewerkt aan het verkrijgen van informatie. Hierbij zijn in tabelvorm de praktische ervaringen en interpretaties aangegeven. De conclusies en aanbevelingen aangaande deze zaken is hierna weergegeven. Deze dienen als input voor de toekomstige monitoringsactiviteiten op dit gebied.

Indicator	Afwijking	Reden	Beschikbaarheid nadere info
4.1.3 Toename areaal reductie bestrijdingsmiddelen	Er wordt informatie gegeven over slechts 5 middelen. Voor bestrijdingsmiddelen zijn geen kritische depositieniveaus vastgesteld.	Meer info is niet beschikbaar	Het is mogelijk op korte termijn informatie te geven over de 50 meest voorkomende bestrijdingsmiddelen. De kosten hiervan zijn ca. € 10.000 (raming TNO).
4.1.4 Toename areaal waar verstoring van natuurgebieden door verkeer is verminderd (zie 4.1.6)	In de berekeningen zijn de effecten van provinciale maatregelen niet verwerkt.		Invoeren van provinciale informatie kost 10 à 20 mensweken bij de provincies en enkele tienduizenden euro's voor data-invoer en modelberekeningen.
4.1.5 Areaal gewenste donkerte	Voor donkerte bestaan nog geen vastgestelde normen; een indicator is derhalve (nog) niet vast te stellen		
4.1.6 Toename areaal waar verstoring van natuurgebieden door verkeer is verminderd (zie 4.1.4)	Is vernummerd naar 4.1.4 en samengevoegd met oorspronkelijke 4.1.4 (toename areaal gewenste akoestische kwaliteit)	In de beschikbare info wordt het begrip verstoring gehanteerd en geen onderscheid gemaakt tussen verstoring door verkeer en akoestische kwaliteit.	
4.1.8 Afname aantal ongezuiverde lozingen	Info is onvolledig		Het RIVM construeert via modelberekeningen kaartbeelden van de regionale wateren voor N en P (analoog aan die van 4.1.7). Naar verwachting komen deze in de 2e helft van 2003 beschikbaar.
4.1.9 Toename areaal gesaneerde waterbodems	Info is voor 2001 niet beschikbaar		
4.1.10 Toename areaal herstelde fosfaatverzadigde gronden	Deze indicator wordt niet zinvol geacht.	In plaats hiervan is als effectindicator de kroosbedekking van sloten voorgesteld. Deze is opgenomen onder 4.1.7 (P en N in oppervlaktewater).	
4.1.11 Toename areaal natte verbindingzones en natuurvriendelijke	Info nog niet beschikbaar. Kan als prestatie-indicator voor de nulmeting UC op		

Indicator	Afwijking	Reden	Beschikbaarheid nadere info
oevers	nul worden gezet.		
4.3.2 Toename areaal recreatie- en woongebied met gewenste donkerte	Voor donkerte bestaan nog geen vastgestelde normen; een indicator is derhalve (nog) niet vast te stellen. (zie 4.1.5)		
4.3.4 Toename areaal recreatie- en woongebied waar verstoring door verkeer is teruggedrongen	Zie 4.1.4 en 4.1.6.		
4.4.1 Toename areaal verbrede landbouw	Nog geen informatie beschikbaar.		
4.4.2 Toename areaal toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied op landbouwgronden	Is vervallen en bij 4.2.3 (toename areaal toegankelijkheid en gebruik landelijk gebied (incl. landbouw) gevoegd.		
4.4.3 Toename areaal waar de gewenste waterhuishoud-kundige situatie voor de landbouw is gerealiseerd	Areaal kan niet worden bepaald.	Voor het bepalen is vaststelling van de GGOR (Gewenst Grondwater- en Oppervlaktewater Regime) noodzakelijk. Dit is zover in 2004	
4.4.4 Toename areaal verbeterd bodemleven	Definitie van 'verbeterd bodemleven' ontbreekt. Daardoor kan (nog) geen indicator worden vastgesteld.		
4.5.1 Toename areaal freatisch grondwater met nitraatgehalte < 50 mg/l	Indicator is bepaald. Info is niet beschikbaar		Voor inzameling en -aanlevering van nitraat- en bestrijdingsmiddelengevens zijn ca. 20 mensweken nodig. Modelrealisatie door KIWA en RIVM kost € 20.000 a 30.000.
4.5.2 Toename areaal grond- en oppervlaktewater met concentratie bestrijdingsmiddelen < 0,1 µg/l	Indicator is bepaald. Info is niet beschikbaar		Voor landsdekkende kartering in de grondwater-beschermings-gebieden op basis van meetgegevens zie 4.5.1.